

Проект закону	Коментарі
<p align="center">ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРЦІВ ІНФОРМАЦІЄЮ ПРО ВИБОРЧИЙ ПРОЦЕС</p>	<p>Однією із основних проблем чинних законів про вибори є включення норм, що регулюють створення та поширення інформаційних матеріалів до розділу «Передвиборна агітація» та статей із відповідними назвами. Це розмиває правову природу інформаційних матеріалів та створює враження, що будь-який матеріал, присвячений виборам є передвиборною агітацією. Для недопущення подібного тлумачення законодавства пропонується змінити назву розділу та поділити його на дві глави: «Інформаційне забезпечення виборчого процесу» (до якої включити всі норми, що регулюються поширення інформації, яка не є агітацією) та «Здійснення передвиборної агітації».</p>
<p align="center">Глава 1. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ</p>	
<p>Стаття 1. Право на поінформований вибір</p> <p>1. Виборці мають право на здійснення поінформованого вибору.</p> <p>2. Держава зобов'язана забезпечити доступ виборців до інформації, необхідної для здійснення свідомого, поінформованого вибору.</p> <p>3. Органи державної влади та самоврядування, а також аудіовізуальні ЗМІ, громадські організації та інші особи, <u>під час виборчого процесу</u> при поширенні інформації про вибори, яка не є передвиборною агітацією, зобов'язані дотримуватись принципів об'єктивності, неупередженості, збалансованості, достовірності, повноти і точності інформації.</p>	<p>Стаття 1 має суто декларативний характер, метою її включення до тексту проекту є підкреслення суспільної ролі ЗМІ під час виборів як джерела інформації, необхідної для здійснення громадянами свідомого поінформованого вибору.</p> <p>Також, положення частин 1 та 2 можна буде застосовувати як критерій для оцінки суспільного значення інформації про вибори, таким критерієм відповідно буде її необхідність громадянам (аудиторії) для здійснення свідомого вибору.</p> <p>Частина 3 містить перелік принципів висвітлення інформації про вибори, які розкриті нижче. На її включенні налягають деякі члени робочої групи, які вважають, що, оскільки дати адекватне визначення цим принципам неможливо, а можна лише встановити окремі вимоги до їх дотримання, необхідно принаймні задекларувати обов'язок дотримуватись цих принципів. На наш погляд, частина 3 не містить потенційних проблем для діяльності ЗМІ, втім просимо вас висловитись щодо цього окремо.</p>
<p>Стаття 2. Достовірність, повнота і точність інформації про вибори</p> <p>1. Засіб масової інформації, що поширює інформацію про подію, пов'язану із виборами, має повідомляти про всі суспільно важливі відомості, що стосуються цієї події та не припускати їх замовчування, у разі якщо вони були відомі йому <u>з достовірних джерел</u> на момент поширення інформації.</p>	<p>Основним запереченням, яке висловлюється депутатами проти надання ЗМІ права висвітлювати інформацію про учасників виборчих перегонів є припущення, що таке розширення прав призведе до зловживання ними. Той факт, що на сьогоднішній день законодавство дозволяє створення таких матеріалів, прибічниками обмеження прав ЗМІ або ігнорується, або також заперечується. На</p>

2. Засоби масової інформації мають висвітлювати інформацію про вибори у відповідності до фактів, не припускаючи перекручування інформації. Засоби масової інформації мають намагатися отримувати інформацію про події, пов'язані із виборами більше ніж з одного джерела, віддаючи перевагу першоджерелам.

Стаття 3. Об'єктивність та неупередженість інформації про вибори

1. Засоби масової інформації при поширенні інформації про політичні партії (блоки, кандидатів) мають дотримуватись однакового ставлення до всіх партій (блоків, кандидатів).

2. Засоби масової інформації мають намагатися збалансовано висвітлювати коментарі всіх партій (блоків, кандидатів) щодо подій, пов'язаних із виборами.

Стаття 4. Збалансованість інформації про вибори

1. Аудіовізуальні засоби масової інформації мають намагатися дотримуватись наступного балансу при поширенні інформації про вибори - із загального обсягу ефірного часу, протягом якого поширюється інформація про політичні партії (блоки, кандидатів):

- 40% має бути рівно розподілено між інформацією про політичні партії (блоки, кандидатів), які увійшли до парламенту попереднього скликання;

- 30% має бути рівно розподілено між інформацією про політичні партії (блоки, кандидатів), які набрали понад % на попередніх виборах, або безперервно брали участь у виборах протягом останніх 15 років, або входили до складу парламенту одного із двох попередніх скликань;

- 30% має бути рівно розподілено між інформацією про всі інші політичні партії (блоки, кандидатів), які беруть участь у виборах.

2. Аудіовізуальні засоби масової інформації мають намагатися дотримуватись збалансованого поширення інформації про політичні партії (блоки, кандидатів) в окремих передачах або в кількох передачах, які стосуються однакових або близьких питань, чітко пов'язані між собою і можуть розглядатися як одна серія.

користь їх позиції свідчить також той факт, що переважна більшість ЗМІ вдається до жорсткої самоцензури та утримується від створення передач на виборчу тематику. За результатами власного дослідження цієї проблеми ми дійшли висновку, що при цьому ЗМІ мотивуються переважно відсутністю чітких вказівок законодавства щодо того, якими є критерії відмежування власних матеріалів від передвиборної агітації (відмежування за метою поширення важко застосовувати через відсутність широкої судової практики та належних тлумачень), а також через незрозумілість вимог законодавства до принципів створення матеріалів про вибори. Тому постає одразу дві проблеми – напрацювання практики застосування судами критеріїв відмежування передвиборної агітації від іншої інформації про вибори та деталізація або тлумачення принципів створення власних матеріалів ЗМІ про вибори. Першу проблему можна було б вирішити у разі уніфікації підходів до визначення передвиборної агітації та реклами, що на жаль є складним в умовах нестабільної роботи парламенту. Що ж до деталізації принципів виборчого процесу, то мабуть це є найскладнішою задачею удосконалення законодавства про вибори через необхідність дотримання балансу права ЗМІ на свободу висловлювань і прав суб'єктів виборчого процесу та необхідність максимально виключити застосування оціночних понять. Тому запропоновані нижче положення статей 2-4 лише окреслюють основні підходи.

Пропорції, за якими пропонується поділяти ефірний час між різними групами політичних партій також є орієнтовними. Ми просили б учасників експертного обговорення висловитись щодо того, якою на їх думку є зацікавленість аудиторії у висвітленні аналогічної інформації про різних учасників виборчих перегонів.

Стаття 5. Забезпечення доступу громадян до інформації про вибори

1. З метою забезпечення права громадян на здійснення свідомого, поінформованого вибору, виборчі комісії оприлюднюють інформацію про порядок проведення виборів та про політичні партії (блоки) – суб'єкти виборчого процесу, шляхом розміщення на офіційному сайті ЦВК, поширення інформаційних плакатів, буклетів тощо та розміщення соціальної реклами.

2. Інформація про порядок проведення виборів має містити відомості про:

- 1) склад, місцезнаходження та режим роботи виборчих комісій,
- 2) утворення територіальних виборчих округів і виборчих дільниць,
- 3) основні права виборців та порядок їх реалізації;
- 4) порядок ознайомлення зі списками виборців та подання скарг щодо них,
- 5) місце і час голосування,
- 5) порядок голосування та заповнення виборчих бюлетенів;
- 6) порядок підрахунку голосів та визначення результатів виборів;
- 7) іншу інформацію, передбачену цим Законом.

3. Інформація про політичні партії (блоки) – суб'єкти виборчого процесу має містити відомості про:

- 1) передвиборчу програму;
- 2) угоду про утворення виборчого блоку;
- 3) виборчі списки;
- 4) анкети кандидатів у депутати, включених до виборчого списку, що обов'язково повинні містити прізвище, ім'я, по батькові, число, місяць, рік і місце народження, громадянство, відомості про освіту, трудову діяльність, посаду (заняття), місце роботи, громадську роботу (в тому числі на виборних посадах), партійність, склад сім'ї, місце проживання із зазначенням часу проживання в Україні, відомості про наявність чи відсутність судимості;
- 5) декларації про майно та доходи кандидатів у депутати, включених до виборчого списку, відповідно до статті ___ цього Закону.

4.

Частина 2 статті 5 можна також доповнити наступним положенням:

Рішення виборчих комісій, а також рішення органів державної влади та органів місцевого самоврядування, що стосуються виборів депутатів, доводяться ними до відома громадян через друковані засоби масової інформації або, у разі неможливості, оприлюднюються в інший спосіб.

Але, оскільки додаткове навантаження на виборчі комісії заперечується представниками ЦВК, просимо вас висловитись, чи є практична необхідність в оприлюдненні такої інформації.

Найбільш дискусійною є частина 3 цієї статті, зокрема, оприлюднення :

- 1) розділу анкети, де міститься інформація про місце проживання кандидатів;
- 2) декларації про майно.

Хоча більшість членів робочої групи дійшли висновку, що оприлюднення місця проживання депутатів є припустимим через загальну доступність аналогічної інформації про громадян у списках виборців, просимо вас висловитись, чи є така інформація необхідною на ваш погляд та за можливістю навести приклади використання такої інформації.

4. Частина 4 цієї статті має містити положення, що регулюють інформаційні плакати.

**Стаття 6. Забезпечення доступу
представників ЗМІ на заходи, пов'язані із
виборами**

1. Представникам засобів масової інформації гарантується безперешкодний доступ на всі публічні заходи, пов'язані з виборами, з урахуванням обмежень, встановлених цією статтею.

2. Вибірчі комісії, органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, посадові і службові особи цих органів зобов'язані в межах своїх повноважень надавати їм інформацію щодо підготовки і проведення виборів депутатів.

3. Представники ЗМІ мають право без дозволу чи запрошення бути присутніми на з'їздах (зборах, конференціях), що проводяться з метою утворення виборчого блоку та з метою висунення кандидатів у депутати. Про проведення таких з'їздів (зборів, конференцій) їх організатори повідомляють засоби масової інформації шляхом розміщення інформації на офіційному сайті ЦВК не пізніше ніж за три дні до дня проведення відповідного заходу. У разі обмеженої місткості приміщення, в якому проводиться з'їзд (збори, конференція), організатори заходу можуть обмежити кількість представників від одного ЗМІ, але не менш ніж двома особами, та за умови, що для розміщення представників ЗМІ буде виділено не менше ніж $\frac{1}{4}$ загальної кількості місць в приміщенні, де проводиться відповідний захід.

Представники ЗМІ мають право використовувати стаціонарну апаратуру для фото- і кінозйомки, відео- і звукозапису, а також - для транслявання з'їзду (зборів, конференцій) по радіо і телебаченню за умови, що її використання не перешкоджатиме проведенню заходу.

4. Представники ЗМІ мають право без дозволу чи запрошення бути присутніми:

1) на засіданні Центральної виборчої комісії (без обмежень);

2) на засіданнях окружної чи дільничної виборчої комісії, у тому числі при підрахунку голосів та встановленні результатів голосування (не більше двох осіб від одного засобу масової інформації);

Із статтею 6 пов'язані наступні питання:

а) Чи є необхідність поширювати права, що надаються цією статтею на незалежних журналістів і, якщо так, то за якою ознакою їх визначати (професійна освіта, приналежність до професійних або творчих спілок тощо)?

б) Яким чином забезпечити реалізацію прав представників ЗМІ, з огляду на те, що ЗМІ не мають статусу учасника виборчого процесу, а члени робочої групи категорично проти надання їм такого статусу, що мотивується створенням небажаного прецеденту розширення кола учасників виборчого процесу. Були висловлені пропозиції щодо забезпечення судового захисту прав представників ЗМІ в межах виборчого процесу, шляхом доповнення переліку виборчих прав громадян правом «бути представниками ЗМІ». Але таким чином можна захистити права лиш е тих представників ЗМІ, які водночас є виборцями, тобто незахищеними залишаються іноземці та неповнолітні, які працюють в українських ЗМІ. Крім того, такий варіант перекладає навантаження щодо здійснення оскарження та всіх пов'язаних з ним дій із ЗМІ, для якого таке навантаження є природнім, на журналіста чи, навіть, оператора. Наразі питання щодо методів захисту прав ЗМІ, шляхом внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України знаходиться на вивченні у фахівців.

в) Представники політичних партій наголошують на тому, що партія не здатна забезпечити приміщення, достатнє за місткістю для присутності всіх бажаючих представників ЗМІ. Також висловлюються думки, щодо того, що такий з'їзд є внутрішнім заходом партії, на який вона вправі запрошувати ЗМІ на власний розсуд. Аналогічні заперечення щодо обмеженої місткості приміщення, висловлюються представниками ЦВК.

Хоча, на наш погляд, такі аргументи не витримують критики, просимо висловитись, чи є практична необхідність надавати право присутності на з'їздах партій та засіданнях

<p>3) на виборчій дільниці, крім дня виборів (без обмежень);</p> <p>4) на виборчій дільниці в день виборів у приміщенні, де проводиться голосування (не більше двох осіб від одного засобу масової інформації).</p> <p>5. Представники ЗМІ мають право використовувати стаціонарну апаратуру для фото- і кінозйомки, відео- і звукозапису, а також - для транслявання засідання виборчої комісії або роботи виборчої комісії в день голосування по радіо і телебаченню за умови, що її використання не перешкоджатиме роботі виборчої комісії.</p> <p>6. У разі перешкоджання представниками ЗМІ роботі виборчої комісії, виборча комісія може прийняти мотивоване рішення про позбавлення представників ЗМІ права бути присутніми на засіданні, що приймається двома третинами від складу комісії.</p>	<p>ЦВК всім ЗМІ, чи можна обмежитись лише загальнонаціональними ТРО?</p> <p>г) Багато заперечень викликає термін «стаціонарна апаратура», оскільки члени робочої групи вважають, що як раз її використання більше заважає роботі комісії, ніж використання мобільних камер. Просимо надати визначення термінів «стаціонарна апаратура» та «мобільна апаратура» (або, якщо ці терміни є некоректними, запропонувати інші, аналогічні ним).</p> <p>д) Представники ЦВК категорично заперечують проти трансляції із зали засідань, мотивуючи це тим, що коментарі ведучих заважають проведенню засідання. Вони також стверджують, що трансляція без коментаря є абсолютно непомітною та може здійснюватись без додаткового погодження. Просимо вас прокоментувати останнє твердження: чи дійсно сучасний розвиток техніки не потребує жодних додаткових дій для прямої трансляції порівняно із звичайною кінозйомкою. Також просимо пояснити, чи є зацікавленість у прямій трансляції без коментарів ведучого?</p>
<p>Стаття 7. Порядок створення та поширення передач за участю кандидатів</p> <p>1. ЗМІ, які мають намір поширювати передачі за участю кандидатів (дебати, дискусії, інтерв'ю тощо), зобов'язані надати можливість взяти участь у таких передачах кандидатам, що представляють всі партії (блоки), що беруть участь у виборах. З цією метою ЗМІ в однаковий спосіб надсилає пропозиції взяти участь у передачі (циклі передач) всім партіям (блокам). У пропозиції має зазначатися формат передачі та строк, протягом якого необхідно надати згоду на участь в передачі.</p> <p>2. Формат передачі включає:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) порядок визначення учасників передачі (для циклів передач за участю представників двох та більше партій), а саме – за згодою учасників, за жеребкуванням тощо; 2) порядок визначення розміщення передач у циклі; 3) обсяг ефірного часу, що надається для виступів учасників передач; 4) порядок (в записі чи в прямому ефірі), дати та час поширення передач в ефірі, повтору тощо; 	<p>Положення, що містяться у статтях 7 та 8 потребують найбільш серйозного вивчення, адже їх включення до тексту закону не є обов'язковим. Воно викликане наступними причинами:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Практично всі члени робочої групи переконані, що будь-які передачі за участю кандидатів є передвиборною агітацією, і що неможливо зробити ці передачі таким чином, щоб вони були об'єктивні та збалансовані. Запропонований підхід переконав їх, що такі передачі можуть бути і суто інформаційними, втім ми маємо сумніви щодо того, чи здатні навіть добросовісні телерадіоорганізації виконати вимоги цієї статті, особливо це стосується частини 2. 2. Переважна більшість телерадіоорганізацій протягом дії чинних редакцій законів про вибори, які надають їм право створювати інформаційні передачі за участю кандидатів, не користувалось цим правом, імовірно через небажання ризикувати. 3. Більшість телерадіоорганізацій, які скористались цим правом, створювали передачі не дотримуючись принципу збалансованості, що і викликало негативне

ведучий передач або порядок його визначення;

5) інші учасники передач (експерти, журналісти, аудиторія в студії тощо) та порядок їх обрання (визначення);

6) правила поведінки учасників передачі (дотримання регламенту, можливість переривання тощо);

7) перелік питань, що ставитимуться учасникам передачі ведучим або порядок їх визначення;

8) порядок та умови подання додаткових запитань іншими учасниками передачі;

9) умови поширення під час передачі іншої інформації (результатів опитувань думки громадян, інтерактивного голосування, статистичних відомостей, освітньої та довідкової інформації, оголошень, концертних виступів, реклами тощо);

10) підстави відмови ЗМІ від створення або поширення передачі.

3. Партії (блоки), які не надали згоди на участь у передачі у визначений в пропозиції строк, не мають права брати в ній участь.

4. Обсяг ефірного часу, що надається ведучим для виступів учасників передач – представників партій (блоків), в межах циклу передач може бути рівним або збалансованим відповідно до вимог статті 4 цього проекту.

Обсяг ефірного часу, що надається ведучим для виступів учасників передач – представників партій (блоків), в межах однієї передачі має бути рівним.

Обсяг ефірного часу, що надається учасникам передач – представникам партій (блоків) для участі в дискусії або для відповіді на запитання має визначатися за однаковими правилами.

5. Проведення інтерактивного голосування та оприлюднення його результатів можуть включатися до формату передачі тільки за згодою всіх кандидатів – учасників передачі.

Стаття 8. Порядок створення та поширення аналітичних передач за участю експертів

1. ЗМІ, які мають намір поширювати аналітичні передачі за участю експертів мають дотримуватись такого порядку визначення учасників передачі, який був би прозорим, обґрунтованим та забезпечував би максимально об'єктивне, інформативне та

ставлення до таких передач з боку членів робочої групи. Є імовірність, що через недостатню підготовленість, або, навіть, навмисно зловживаючи отриманими права, окремі ЗМІ можуть спровокувати більш жорсткі підходи до врегулювання їх діяльності з боку законодавця. На наш погляд, запропонований варіант є розумним компромісом, який з одного боку не обмежує можливості ЗМІ за власною ініціативою, а не в межах поширення передвиборної агітації, створювати передачі за участю кандидатів, а з іншого боку – не провокує зловживання такими можливостями задля здійснення прихованої агітації.

Щодо статті 8, то основні зауваження членів робочої групи стосувалися заперечення права ведучого виступати в якості єдиного експерта у власній передачі та непрозорості відбору експертів. Просимо вас висловитись щодо того, за якими критеріями ви вибираєте експертів у власних аналітичних передачах в цілому та зокрема у передачах про вибори.

<p>фахове обговорення теми. В передачі (циклі передач) мають взяти участь не менш ніж ____ експерти, що представляють різні організації, та є фахівцями з питань, винесених на обговорення.</p>	
<p>Стаття 9. Порядок поширення результатів опитування думки громадян</p> <p>1. ЗМІ у разі оприлюднення результатів опитування громадської думки, пов'язаного з виборами, зобов'язані зазначити повну назву організації, що проводила опитування, дату та час його проведення, метод відбору та кількість опитаних, метод збору інформації, точне формулювання питань, статистичну оцінку можливої помилки.</p> <p>2. Протягом всього часу оприлюднення результатів опитування громадської думки має демонструватися текстове повідомлення <u>«Це опитування не є таким, що відображує думку значної частини громадян України»</u>, яке має займати не менше 15% площі екрану і бути виконане контрастним кольором до фону та бути сприйнятним для глядача.</p> <p>3. У разі оприлюднення результатів інтерактивного опитування аудиторії, <u>ведучому</u> забороняється коментувати результати таких опитувань.</p> <p>4. Забороняється оприлюднення результатів опитування громадської думки <u>на початку передач новин</u> та протягом останніх п'ятнадцяти днів перед днем виборів.</p> <p>5. Забороняється оприлюднення в день виборів результатів опитування виборців щодо їх волевиявлення під час голосування до його закінчення.</p>	<p>Відмінності від чинної редакції полягають у частинах 2,3 та 4. Члени робочої групи наполягають на більш жорстких вимогах до поширення результатів опитувань, особливо щодо інтерактивного голосування та опитування аудиторії в студії, оскільки ця інформація може ввести виборців в оману через ілюзію її репрезентативності. Запропонований варіант попередньо визнаний ними прийнятним, але не остаточним. Нижче наведено відповідні положення з Редакційних настанов Бі-Бі-Сі. Просимо вас висловитись, які з цих положень, на вашу думку є прийнятними: а) для дотримання; б) для включення до тексту проекту.</p> <p>ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ОПИТУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ</p> <p>Слід застосовувати такі правила до повідомлень про результати опитування про наміри на виборах у Великобританії, яку здійснює будь-яка організація:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ми не починаємо випуск новин чи програму просто результатами , опитування про наміри на виборах. • ми не виносимо у заголовки результати опитування про наміри на виборах, якщо тільки це опитування не підказав тему, яка сама собою заслуговує на розміщення в заголовках і згадування про результати опитування потрібна для розуміння теми. • ми не покладаємося на тлумачення результатів опитування, наданих організацією чи виданням, які його замовили. Ми повинні звернути увагу на запитання, результати і тенденції. • ми повідомляємо результати опитувань про наміри на виборах у контексті тенденції. Тенденція може складатися з результатів усіх великих опитувань за певний період або обмежуватися змінами результатів опитувань, здійснених однією організацією. До результатів опитувань, що спростовують тенденції без переконливого пояснення, слід ставитися особливо обережно.

- ми не вживаємо висловів, які надають більшого ступеню довіри до опитувань, аніж вони на те заслуговують. Нам слід говорити, що опитування "дають підстави вважати", а не "доводять" чи навіть "показують".
- ми повідомляємо про очікувану межу похибки, якщо відрив між суперниками знаходиться в межах похибки. Телебачення та онлайн графіка повинні завжди повідомляти про межу похибки.
- ми повідомляємо про організацію, яка здійснювала опитування, та про організацію чи видання, які його замовили. Цю інформацію також завжди слід показувати на екрані та в онлайн графіці.
- ми повідомляємо про дати проведення опитувань і включаємо їх у телевізійну та онлайн графіку, а також привертаємо увагу до подій, які могли справити істотний вплив на громадську думку після того, як це було зроблено.
- ми повідомляємо про те, у який спосіб проводилось опитування – безпосередньо, по телефону чи через Інтернет.

Повідомляючи про опитування, які не виявляють намірів на виборах, ми завжди повинні називати організацію, що його проводила, розмір і характер вибірки, а також якнайдоцільніше більше інформації про межу похибки і дати проведення дослідження.

ГОЛОСУВАННЯ ТЕЛЕФОННИМИ ДЗВІНКАМИ І ТЕКСТОВИМИ ПОВІДОМЛЕННЯМИ

Голосування телефонними дзвінками і текстовими повідомленнями можна точно описати як вибіркоче опитування навіть коли тема серйозна. Оскільки аудиторія відбирає сама себе і ніколи не представляє все населення, повідомляючи про результати, нам слід чітко підкреслити, що вони лише представляють погляди аудиторії на цей момент. Якщо ми так робимо і одночасно повідомляємо кількість учасників, ми можемо подавати результати голосування телефонними дзвінками або текстовими повідомленнями у відсотках.

Нам не слід прагнути оприлюднювати

результати голосування телефонними дзвінками або текстовими повідомленнями поза тими програмами, в яких вони здійснені. Програми новин Бі-Бі-Сі звичайно не повинні повідомляти про результати опитування з допомогою телефонних дзвінків і текстових повідомлень.

Програми, в яких здійснюється опитування з допомогою телефонних дзвінків і голосування текстовими повідомленнями з одного і того ж приводу в різний час (наприклад, на початку і потім знову наприкінці програми), не повинні представляти ці результати в такий спосіб, щоб склалося враження, що вони демонструють зрушення в позиціях людей, що голосували.

Нам ніколи не слід використовувати голосування телефонними дзвінками чи текстовими повідомленнями для збирання серйозної інформації про політичну підтримку партій.

АУДИТОРІЯ В СТУДІЇ

До вибіркового опитувань студійної аудиторії слід ставитися обережно. Ми не повинні робити заяв про важливість висловлених думок крім того, що ці думки представляють погляди аудиторії на цей час, навіть якщо аудиторія добиралась як репрезентативна – наприклад, за принципом прихильності до партій.

ГОЛОС НАРОДУ

Нам належить завжди давати ясно зрозуміти, що опитування типу "голос народу" представляють лише один бік аргументу і не позначають ваги думок з будь-якого боку. Опитування типу "голос народу" з питань політики слід монтувати так, щоб були представлені обидві сторони і/або щоб вони дійсно представляли тих людей, чію думку з'ясовували.

ІНТЕРАКТИВНЕ ГОЛОСУВАННЯ

На сайтах Бі-Бі-Сі, які можуть стосуватися політичних питань або питань публічної політики, ми повинні стежити за тим, щоб інтерактивне висловлення думок не переводилося б у щось таке, що може тлумачитися як точне представлення громадської думки в цілому або як думка Бі-Бі-Сі.

Будь-який підсумок інтерактивного голосування чи висловлення думок має:

- не називатися опитуванням.

	<ul style="list-style-type: none"> абсолютно чітко давати зрозуміти, що результати не мають ширшого значення і представляють лише погляди аудиторії на цей час. <p>За умови, що це робиться виразно і що одночасно названо кількість учасників аудиторії, які відповіли, результати інтерактивного голосування можуть бути виражені у відсотках.</p>
<p>Стаття 10. Порядок поширення офіційної інформації</p> <p>1. Офіційні повідомлення про дії посадових (службових) осіб, які є кандидатами у депутати, пов'язані з виконанням ними посадових (службових) повноважень, передбачених Конституцією України або законами України, і підготовані у порядку, передбаченому Законом України “Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації”, не повинні містити аудіо- чи відеоінформації про участь цих осіб у виборах або про їх членство у політичних партіях, що беруть участь у виборах.</p>	<p>Ці положення містяться у чинних законах про вибори і, на нашу думку, не потребують удосконалення.</p>
<p>Стаття 11. Право політичних партій (блоків, кандидатів) на відповідь</p> <p>1. Партія (блок) - суб'єкт виборчого процесу, кандидат у депутати мають право звернутися до засобу масової інформації, що оприлюднив інформацію, яку партія (блок) або кандидат вважають недостовірною, з вимогою опублікувати їх відповідь. Засіб масової інформації, що оприлюднив відповідний матеріал, не пізніше як через три дні після дня звернення з вимогою про відповідь, але не пізніше останнього дня перед днем виборів зобов'язаний надати партії (блоку), кандидату у депутати, щодо яких поширено недостовірну інформацію, можливість оприлюднити відповідь: надати такий самий ефірний час відповідно на телебаченні чи радіо або опублікувати в друкованому засобі масової інформації наданий партією (блоком) чи кандидатом матеріал, який повинен бути набраний таким самим шрифтом і розміщений під рубрикою "відповідь" на тому ж місці шпальти в обсязі не меншому, ніж обсяг повідомлення, що спростовується. Відповідь повинна містити посилання на відповідну публікацію в друкованому засобі масової інформації, передачу на телебаченні, радіо та</p>	<p>Ці положення містяться у чинних законах про вибори і, на нашу думку, не потребують удосконалення.</p>

<p>на інформацію, що спростовуються. Відповідь, опублікована в останній день перед днем виборів, не повинна містити прямих закликів до голосування за або проти певної партії (блоку). Відповідь має бути оприлюднена без додатків, коментарів та скорочень і здійснюватися за рахунок засобу масової інформації. Відповідь на відповідь не надається.</p>	
<p>Стаття 12. Відповідальність за порушення вимог до поширення інформації про вибори</p> <p>1. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення своїм рішенням припиняє трансляцію на території України, в тому числі операторами телекомунікацій, іноземних телеканалів, у діяльності яких порушується норма щодо заборони громадянам іноземних держав, особам без громадянства ведення передвиборної агітації через журналістську діяльність або в діяльності яких містяться заклики до ліквідації незалежності України, зміни конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності України, підриву її безпеки, незаконного захоплення державної влади, пропаганда війни, насильства та розпалювання міжетнічної, расової, національної, релігійної ворожнечі, заклики до посягання на права і свободи людини.</p> <p>2. У разі надходження до Центральної виборчої комісії або окружної виборчої комісії заяви, скарги чи іншого повідомлення щодо порушень вимог цієї статті, які мають ознаки вчинення злочину чи адміністративного правопорушення, відповідна виборча комісія невідкладно звертається до відповідних правоохоронних органів щодо перевірки зазначеного повідомлення та реагування відповідно до законів України.</p> <p>3. У разі встановлення судом при розгляді виборчого спору повторного або одноразового грубого порушення засобом масової інформації вимог цього Закону суд приймає рішення про тимчасове (до закінчення виборчого процесу) зупинення дії ліцензії або про тимчасову заборону (до закінчення виборчого процесу) випуску друкованого видання.</p>	<p>Ці положення містяться у чинних законах про вибори і, на нашу думку, не потребують удосконалення.</p>